

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
Félévre . . . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap szemléi részét illető közlemények a Szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petisor . . . . . 5 kr
Kétszeri közlésnél . . . . . 4 kr
Háromszori közlésnél . . . . . 3 kr
Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Anyilt-terben minden garmondsor díja 10 kr.

Hogyan lehetne a szarvasi főgymnáziumnak jövedelmét évről évre leegyszerűbben és legbiztosabban szaporítani?

A felvetett kérdés különösen ránk békés-csanádi evangélikusokra nézve közönyös nem lehet. Eppen azért szólunk a tárgyhöz minél többen, higgadtan, és alaposabban!

Mintha csak hallanám e téren az államsegély kikérésének mint a megoldhatóság egyedüli eszközének több felőli erős hangsúlyozását. Ellene ugyan nem vagyok, mert ha az állam fenntartásához mi is járulunk, misem lehet természetesebb annál, mint hogy jogos igényünket az állami segély kikéréséhez is fenntartsuk, de mindég az autonomia tiszteletben tartása mellett, mely a nem alkuszom elvét követi. Hanem az államsegélyt a kitűzött cél egyedüli eszközeül mégsem tekinthetem, mert ez a legjobb esetben sem lehet, főleg a mostani körülmények között sok, s amint maga a kifejezés is mutatja, az csak segély marad.

Az egyházak sem vállalhatnak újabb megadóztatást magukra a mennyiben az eddigi kiadásokhoz újabb iskolák létesítése és fenntartása is járul, mi úgy hiszem, hogy elég gondot ad nekik.

Mi volna hát itt a teendő, hogy a cél mégis elérjék? Nézetem szerint egyesekhez kellene fordulnunk, s azokat következő eljárás mellett igénybe vennünk.

1. Házi perselyeket kellene behoznunk, melyekbe az illető házi gazdák keresztelés, lakodalom, dísznótor, névnap, társas összejövetel alkalmával, vagy amidőn valamit jó áron eladnak, jókedvből amennyit annyit vetnének. Azt tartom, hogy ezt meg sem éreznék, s a főtanodai ügyön ez uton mégis nagyban volna segítve. A békési ág. ev. esperességnek az összes lélekszámát csak százezerre tegyük, pedig tudom hogy több. Ha ennek csak negyedrészre járulna a perselyhez, s minden persely egyremásra csak egy o. é. frtot tartalmazna évenként, már is 25,000 o. é. frtot nyerénk. De ha ennek csak a felét vesszük,

az is szép összeget nyújtana, 12,500 frott. Sok kicsiny sokra megy. A tenger is sok cseppekből alakult tengerré. Azonban az országos magyar gazdaszónyok egyleténél is így tapasztaljuk ezt, perselyek lévén szerteszét küldözve az országban. Tehát: Si potuerunt hi et hae quare non tu Jacobe? Gondolkodjunk csak uraim e felett! és tán lehet majd a dologból valami.

2. Oda kell hatni, hogy végrendeletek készítése alkalmával a szarvasi esp. főtanoda se hagyassék ki. Ez uton is sok pénz szivároghatna a főgymnáziumi pénztárba. Szabadjon itt a miskolczi ev. egyházat felhoznom például.

Miskolczon ritka az az egynáztag, a ki végrendeletében a sirkert, szegény ápoloda, iskola és egyház felől nem emlékeznék meg. De vannak is ennek nyomai aztán. Mi volt Miskolcz ez előtt? s mi most? pedig boldogulásának egyik forrását csak is ezen eljárásának köszöni. Más példával is szolgálhatok.

Pozsony nagyobb részint végrendeletek

TÁRZA.

Csüggedés, lemondás . . .

(A „Vasárnapi Ujság“-ból.)
Csüggedés, lemondás, mindenütt ezt látod,
Nem egyéb az élet, mint egy súlyos átok.
Kereng a nagy örvény bősziúten, mogorván,
A könnyelmű hajóst öblébe sodorván.

Kikaczagva a lét, megvetve a tőrés,
Könnyü menedék lett a megsemmisülés.
A ki mindent vesztett: nincs nyerni valója,
Nincs hite, mely őt a súlydestől óvja.

— Hová lettetek ti aczélerős szívek?
A nagy küzdelemhez mindhalálig hívek.
Kiket bár lenyűgözött a nyomor igája,
Vissza nem rettentett a tövises pálya.

Koszorusai a magyar Helikonnak,
Kik mindeneteket adtátok a honnak.
Kiket el nem kapott csábszavak csilláma,
Meg nem riasztott a hatalom villáma.

S ti névtelen hősök, a kik a megtépett
Szabadság virágját vérrel öntöztétek.
A kik meggyőztétek a sorsot magát is,
Az északi orkán jegesztő fagyát is.

Óh hová tűntetek! Óh hová lettetek!
Avagy ama szent láng kilobbant veletek?
S mit is keresnétek itt, hol az önérdek
Rút bálványja előtt hajtának ma térdet!

A satnya maradék ha felétek fordul,
Gyöngé szeme nem lát sirjaitokon túl.
Lelke egy-egy lángját, azt is félve rejti,
Gyáva lemondással fegyverét elejti.

Sipos Soma.

Borongós.*)

Esős, ködös, őszi napok —

Bús didergő madár vagyok;

* Muratvány szerzőnek legközelebb megjelenendő költeményéből. Lásd újság rovatunkat, Szerk.

Erdő, mező hallgatása:
Nehéz kedvem képe-mása.

Zöld bár a lomb — árnya gyérebb;
Meg-megzüli fátyla dérnek
S minden este, minden éjjel
Több halott lesz egy levéllel.

Minden este, minden éjjel
Hordja a szél, szórja szélyel;
Kit itt hagy el, kit amoda . . .
Oda a nyár . . . oda-oda!

Mit oly régen rakok, védek:
Jövöm fészke ismét véged;
Lombod immár megrikkula,
Szél fuvatán földre hullva.

De remélünk, hisz' a telet
Majd elúzi a kikelet;
S ha lesz fészke zöld lomb alján:
A madár is megszólal tán.

Olvasóimhoz.

Ne hányjátok szememre én nekem:
Hogy bánatos, borongós éneke;
Hogy a fényhez sok benne az árnyék,
Mintha éjben — temetőben járnék.

Ne mondjátok: hogy ha itten-ottan
Benne jó kedv fénye lángja lobban,
Az is ködös lidércz-tüze csupán:
Kialuszik kis csillogás után.

Mindégy nekem, az ítélet bármi;
Van okom a temetőbe járnai, —
Sok halottam nyugoszik ott nekem:
Sok szép vágyam, porladó reményem.

Este, reggel oda járok én ki,
Halottimat megsiratni, nézni
S költögetni, hátha fölébrednek . . .
Ezért oly bus hangja az énekek.

Majd, ha ragyok énnekem is végre
Enyhe tűzhely zsarátnaka, fénye,

Hol a holtak árnyait feledem . . .
Akkor talán vigabb lesz éneke.

Arczképe alá.

Arczom-mását nézegetve,
Ne fess nagynak képzeletben,
Mert valóját ha meglátod:
Nagy lehetne csalódásod.

Ember vagyok én is, mint más —
Bennem is van fogyatkozás;
S vajon embert, ki gyöngé test,
Képzelhetsz-e tökéletest?

Tekintsd bennem — ha van — a jót,
Nézz el egy kis földi gyarlót;
S ha tán ezt is mérlegeled — — —
Árnyék nélkül test nem lehet.

Balog István.

A jégfolyó. (Gletscher.)

Oly vidékre vezetem az olvasót, hol a tél örökös tanyáját ütötte fel, hol látszólagos tetlenség és halálcsend közepette, mégis folytonos mozgásra változatosságra akadunk. E vidék a jégfolyók vidéke. Mi előtt azonban ezek keletkezésének tünetényeit feltüntetném, hadd bocsássak egyet-mást előre, mi a következők megértésére szükséges.

Minél feljebb haladunk a hegyek közé, annál hidegebb a levegő, végre oly magasságra jutunk, hol a hőmérő az egész éven át o foknál nagyobb meleget ritkán, de majdnem mindig nagyobb hideget mutat. Ily magosan fekvő vidéken tehát mindig fagy, a hó ott soha sem olvad el, e vidék tehát örökös hóval van fedve, a miért is ezen vonalt a honnan ez örökös hó kezdődik alsó hóvonalnak vagy röviden hóvonalnak neveztek el. Világos hogy melegebb tartományokban magosabbra kell mennünk, hogy e vonalt elérjük, míg a hidegebbekben az örökös hóhata-

utján jutott a sok és tekintélyes alaptö-
kékhez. Hát Debreczent hallgatással mel-
lőzzem-e? Debreczenben a kicsak valamire
való ev. polgár mindenik hagyományoz
végredeletében amennyit annyit a Kollegi-
umnak, mi esztendőn át szép összegre rug.
Mily jó volna már ezen nemes példákat
nekünk alföldi evangélikusoknak is követ-
nünk. De természetesen ilyesmí magától
nem jó. Nógatni, mozgatni kell tehát min-
den felől a dolgot, ha azt akarjuk, hogy
az létesüljön.

Miértis buzgón felkérek ezennel min-
den ügybarátot, hogy félre téve minden
kétkedést és habozást, a házi persely,
végredelet és államsegélyezés eszméjét
lehetőleg terjessze, mert ha munkás mé-
hecskékként gyűjtünk, hell hogy a mézből
nekünk is jusson valami.

Szegény alföldi tanodánk eltekintve a
nagyilekű alapító szarvasi méltóságos föld-
des uraságtól, és még egynehány nemes-
érelmű hagyományozótól, úgy sem rész-
sült még semmi efféle segélyezésben, pedig
bizony jó szolgálatot tesz úgy a magyar ha-
zának mint az egyháznak is.

Különösen felkérem az igen tisztelt
esperességi elnökséget, a szarvasi vala-
mennyi lelkészt, tanítót, tanárt, esperessé-
günknek valamennyi lelkészeit és tanítóit,
hogy ezt az ügyet karolják fel melegen s
ültessék át az életbe. Ime, míg a felvidék
kisebb nagyobb tanodákkal elvan árasztva,
nekünk alföldi evangélikusoknak csak egy
főtanodánk van Szarvason, s tán ezzel sem
törődünk sokat, hisz úgy is eleget áldoz-
tunk már?

Nem, ez így teljességgel nem járja.
Sőt tekintve roppant számunkat s égető
szükségleteinket, valamint azt is szemünk
előtt tartva, hogy az evangélicizmusnak
nagy jövője van az alföldön, igyekezzünk e
téren annyit eredményezni, a mennyi csak
tőlünk legjobban telik. Így aztán lesz ha-
talmasan felszerelt főiskola, képezdék,
tisztességes tanári nyugdíj. Külömben lega-
lább nézetem szerint nulla spes, nulla salus,
nullum refugium. Eleinte ugyan a kezde-
ményezésnek nehézségeivel meg fog kelleni

ra alacsonyabban fog feküdni. Mivel az egyenlítő
alatt általában a legnagyobb meleg uralkodik,
ott az örökös hó határvonal is a legmagosabb
lesz. És csakugyan úgy találjuk, hogy a magos-
ság 14.000 lábnyira emelkedik a tenger színe
fölé. A mint az egyenlítőtől, akár északra, akár
délre távozunk, hidegebbek a vidékek, tehát a
hóvonal is e szerint lejjebb lejjebb száll. Így kö-
zép Európában a hóvonal már 8000 lábnál csak
valamivel több, feljebb északra, Svédhon köze-
pén 4000 láb. Norvégia legészakibb csúcsán már
csak 2000, a Spitzberg szigeteken a hóvonal majd
nem vízszintesen fekszik a tengerrel. Hasonlóan
lejjebb száll a hóvonal a déli félgömbön csak
hogy az arány a sok tenger miatt más.

A magosságok mindig a tenger felszínétől
számítanak, mert ott hol a víz összefolyik, mint
a földvíze a tengerben, ott a föld felülete min-
denesetre a legmélyebb és mivel továbbá a
száraz föld a tenger felszíne felé emelkedik kö-
vetkezik: hogy a tenger színe a legmélyebb pont,
honnán a mérések mint kezdő ponttól kiindul-
hatnak. Hozzá járul az is, hogy a víz mindenütt
egyforma magos állást kíván meg, tehát
hogy a tenger felszíne mindenütt egyforma ma-
gosan áll, a mi csekély különbséggel csakugyan
úgy van, s legújabbán a Suez csatorna ásása
alkalmával is bebizonyult. Ezek szerint ha azt
mondjuk, hogy a Lomniczi csúcs 8116 lábnyi
magas, azt a tenger felszínétől kell értenünk,
mert Késmárkról tekintve csak 6116 lábnyi vagy
épen Schmecks furdótól csak 5116 lábnyi magas.
min, hogy az első 2000 a másik 3000 lábmal ma-
gosabban fekszik a tengerrel. Innen ered az a
csalódás is, mely szerint valamely hegyet sok-
kal magasabbnak képzeljük, mint a minőnek va-
lóban tapasztaljuk. Nem gondoltuk meg, hogy
álláspontunk a szerint emelkedik, a mint a hegy-
hez közeledünk, és gyakran tövéhez érve nem
sokkal különböznek látjuk sok más közönséges
hegynél.

Ezeket előre bocsátva térjünk tárgyunkra.

küzdenünk. De ha a próbát férfiasan kiál-
lottuk, a győzelem biztos.

Ime a hallei árvaháznak is csekély
volt a kezdete, s idővel mégis mivé nőtte
ki magát? Így lesz az velünk is ha a gy-
akorlati téren Istenben vetett bizodalommal
ernyedetlenül fogunk működni.

Végzavam: Előre!

Horváth Sámuel.

Levelezés.

Tehtetes Szerkesztő úr!

A „Békésmegyei Kör“ folyó hó 6-án tartá ez
évi első alakuló közgyűlést a Duna-parti Kom-
mer vendéglő külön termében. A tagok ez alka-
lommal a szokottnál nagyobb számban jelentek
meg. Mindenekelőtt a szünidei bizottság számolt
be működéséről s Nánásy szünidei elnök többek
közt tudatta a kör tagjaival, hogy Bartóky József
redes tag 58 fítot 65 krt küldött be hozzá mint
a szünidőben általa B.-Csabán rendezett hangver-
seny eredményét. A kör éljenzéssel vette ezt tudom-
ással s Bartókyknak fáradozásaiért s a hangver-
senyen közreműködőknek egyhangulag jegyző-
könyvi köszönetet szavazott meg. Ezután a szün-
idei bizottság beadván lemondását, megejtetett az
új választás, melynek eredménye a következő lett:
elnökké megválasztott szótöbbséggel Nánásy
Imre, alelnökké szótöbbséggel Kemény Zoltán, tit-
kárrá szótöbbséggel Sarkány János, pénztárnokká
egyhangulag Mátéffy Sándor, jegyzővé szótöbbsé-
séggel Pálka György, háznagyá szótöbbséggel Papp
István, bizottsági tagokká Erdélyi Ferencz, Weisz-
berger Géza, Kemény Árpád és Grimm Zsigmond,
Érdekes és zajos vitát keltett ezután az alapsza-
bályok egy pár lényegesebb pontjának megváltoz-
tatása, melynek eredménye az lett, hogy egy pár
§ csakugyan megváltoztatott, mások meg bővebb
megvitatás végett a bizottsághoz utasítottak.
Ugvanesak ide lett utasítva Grimm Zsigmondnak
azon hosszasan vitatott, de eldöntést nem nyert
indítványa, mely a kör által a térfolyamában
békésmegyei erők közreműködésével Budapesten
rendezendő hangversenyéről szolt. Mindez ügyekben
a bizottság véleményének meghallgatásával a leg-
közelebb összehívandó rendkívüli közgyűlés fog
végrelegesen határozni. A gyűlés kevéssel éjjel előtt
ért véget.

A jégfolyókat meg kell különböztetni a
havasoktól. Havas alatt értjük a hegyek legma-
gasabb csúcsait, melyek a hóvonalon jóval fölé
emelkednek és azért örökös hóval fődveik. Ezek-
től különböznek a jégfolyók (Gletscher.) Ezek
nem hegy csúcsok, hanem völgyek, betemetve
vastag hó és jégtömeg alá. A Kárpáton ninc-
senek jégfolyók, de igen is az Alpok közt. E
hegyláncz helyel-közzel csomókat képez, melyek-
ből sugárként ágaznak szét az egyes lanczok mint
az asztalra kiterjesztett kézen az ujak, két ilyen
ág között van egy völgy, kétfelől magas hegy-
láncz által határolva, középen pedig alakanyarod-
dik egy sebes hegyi patak, még jobban kimos-
ván a völgyet. Számtalan ilyen völgy van a ha-
vasokban. Ha a völgy a hóvonal fölött fekszik
akkor rendszeren jégfolyóvá válik. A tél itt 9 hó-
napig tart. Ez idő alatt sok hó hull alá, melyet
a szel az által szaporít, hogy a hegy ormokról a
havat a völgybe fújja. Ily módon, egyetlen egy
téli át, tömördek hó gyűl össze. Nyáron aztán
mídon langy idő áll be és esik, elkezd e tömeg
felülete olvadni. A víz a hőtömegbe mélyed,
mely szinte olvadni kezd. Sok olvad el, de há-
rom hónap nem elegendő idő, hogy a 9 hónap
alatt összehalmozott havat egészen elolvassza,
azért még nagyon is elég marad a következő
télre, mely alatt még nagyobb hőtömeg gyűl
össze, mint az előbbiben, mert a mult térlől hát-
ramaradt hó szaporítja. Ily módon végtére nem
csak megtelnek az egész völgy hóval és jéggel,
hanem még a legmagosabb hegyek ormai felé is
emelkednek, ha más uton nem gondoskodott volna
a természet e roppant tömeg eltakarításáról.

Nyaranta mint említők e hőtömeg részben
elolvad, de hamar bekövetkező tél a hátralékot
jéggé fagyasztja. De e jég nem oly tömör, mint
a mi folyamaink jege, inkább likacsos az mint a
szivacs és ép azért inkább jégtajtéknak mond-
ható. A likacsok telve vannak tompa csússú
vagy kerekded, tömörebb jég darabkákkal. E
darabkák valamint a likacsok, kicsinyek nyulse-

Ezek közlése után tisztelettel maradtam Bu-
dapestben 1884. évi okt. hó 16-án alázasatos szolgálja

Kemény Zoltán,
III. éves joghallgató.

Ujdonságok.

Előfizetési felhívás

„SZARVASI LAPOK“
első évfolyamának

negyedik negyedére.

Előfizetési díj . . . 1 frt 25 kr.

Teljes számú példányokkal szolgálhatunk

Szarvas, okt. 12, 1884

A „Szarvasi Lapok“
kiadóhivatala.

Templomszentelési ünnepély. Szarvas, okt.
17. 1884. Kondoros ifjú községének f. hó 13 án
élenk napja volt. E napon szentelést fől s ada-
tott át a híveknek a díszes kápolna, melyet a
nagyváradi áldozatkész megyés püspök: Lipov-
niczky István a község nagybirtokosaival: gróf
Mitrowszky. gr. Bolza, gr. Apponyi, Geist, Dérczy
Ferencz s Schiffner Ede prépost urak a hívek lelki
épülésére emelt. Az ünnepély reggelén taraczk
durrogások s harangzugás hirdette a nap nagy je-
lentőségét s a hívők mindenfelől örömsugárzó ar-
czokkal sereglettek össze a régtől óhajtott ünne-
pélyben részt veendők. A nagybirtokosok, illetve
képviselőikhez több előkelő szarvasi s csabai család
csatlakozott kísérve a község nagy számu lakóitól.
Az egész község ünnepi színt öltött. A meg-
áldatási szertartást a megyés püspök megbízottja:
Schiffner Ede prépost. tejesítette Dinya János,
Grócz Béla s Erdélyi Lajos lelkészek segédletével.
A pontificaléban előirt renddel előbb a templom
külső, majd annak belső részei lettek beszentelve.
E lélekemelő szertartás végeztével „Te Deum“-mal
egybekötött nagy mise következett, melyen a pon-
tifikáló prépost ragyogó ékesszólással, igazi szónoki
hévvel tartott beszédjében fejtegette, hogy a temp-
lom az imádság s az Isten igéinek hirdetésére
szentelt hely, fölhatta a község lakóit, imadkozza-
nak első sorban Dérczy Ferenczért, kinek fárado-
zásai s áldozatai e szent hely felállítását igen
megkönnyítették s nekik lelki vigaszt nyújtottak.
Mutassák ki imájokkal hálájokat a fentebb említett
megyés püspök s nagybirtokosok iránt kiknek
anyagi hozzájárulásai lehetővé tévők, hogy e ká-
pólna díszére válhatna bármely községnek. Végül

ret vagy borsó nagyságuk és csak a jégfolyó
végén válnak egy vagy néha kéthüvelyknyiekké.
E csudálatos jégképzéshez több ok járul.

Ha szép tavaszi napon, melyen meleg, ol-
vasztó szél nem fúj, és a melegen sütő nap su-
garainak hatását a hóra figyelemmel kísérjük,
észrevesszük, hogy a hó felszínén minden hópe-
helyből, egy kis cseppecske válik. Ha a hatás
tovább tart, akkor két, három cseppecske egy-
folyik össze mi többször ismétlődik, mindig
mélyebben, mélyebben hatolva a hóba. Estefelé
ily módon az egész hófelszín ily fénylő, atlasz-
zó vizgyöngyökkel van behívve. Éjszakán at
megfagynak e gyöngyöcskék, és mivel a víz fa-
gyas közben kiterjed, érintkeznek miért az érint-
kező pontoknál lapok támadnak, úgy hogy az
ember jégöcöket vélne látni. Minden verőfenyes
nap szaporítja a gyöngyöcskéket. minden éjszaka
a jégdarabkakat. Minél rövidebb a sugárzó nap
hatása, annál kisebbek, ellenkező esetben annál
nagyobbak e darabkák.

Es valóban minél inkább fölfelé haladunk
a jégfolyókon annál kisebbek e darabkák, mert a
magasabb vidékeken hidegebb a levegő, a nap
sugarak hatása gyöngébb és így kisebb gyön-
gyök képződnek. Végre ilyenek sem támadnak
és a hó vagy darává fut össze vagy változatlan
marad. Ez utóbbihoz még az is járul, hogy a
fehér hó be nem fogadja az itteni már igen
gyengén sütő nap hatását, hanem melegítő su-
garait visszaveri és így képtelenek a havat ol-
vasztani. Ilyen természetűek a jégfolyók maga-
sabb és legmagasabban fekvő részein. Lejjebb a
napsugarak erősebb hatásához még eső és annak
a hórtelegebe nyomuló vize, s az alulról felható
föld melege is járul, mi által a felszínen levő jég-
golyócskák újra olvasztva, nagyobbakká egyesül-
nek. Itt már mogyoró, dió, sőt végre tojás nagy-
ságuakká tömörülnek. Így tehát egészen fenn a
völgyek kezdetén — a Svecziak Firn-nek neve-
zik — tiszta havat és darát, lejjebb mindinkább
növekedő jégdarabokat a laza jégbe növe látunk.
(Folyt. köv.) Szendy György.

jelenté, hogy a megyés püspök a községre főpásztori áldását küldi. Az új templomban közvetlenül a megáldási szertartás után négy keresztelés, egy avatás, egy esküés tartatott; ezen körülmény is mutatja, hogy híres Kondoroson, a hol azelőtt az utas rettegve ment, e templom emelésére a hívők lelki életének minő nagy szükség volt. A kápolna belső, igen izléses folszerelvényei egyrészt Dérczy, Geist, gr. Mitrovsky családok adományai, másrészt Geist Clarisse, Dérczy Antalné, Kuczka Jánosné, öz. Paal Józsefné nagyságai, Monzpart Erzsike s Zlinszky Ilona kisasszonyok művészi kivitelű kézimunkái. A templomi ünnepély befejezte után a magyar vendégszeretetről általánosan ismert Dérczy Ferencz községi bírónál kedélyes lakomára jöttek össze a vendégek. A szépnemet a szeretetre méltó és szívélyes modorú háziasszonyon s leányain kívül Dérczy Péterné s Antalné, Kuczka Jánosné, öz. Paal Józsefné bájos leányaival — társas életünk mind megannyi szívesen látott jelenégek — képviselték. A lelkes felköszöntők sorát Schikner Ede prépost nyitotta meg; éltette családjával együtt a házigazdát, kinek a megyés püspök elismerését és főpásztori áldását küldi. Majd Dinya János pléb. szellemes beszéddel a püspökre s az áldozatkész nagybirtokosokra emel poharat. Ugyancsak ő élteti Schiffner prépost s a társas élet egyik kiválóan tevékeny tagját: Grócz Béla csorvási plébánost, Zlinszky István Dinya János, mint a kondorosi fiókegyház plébánosát. Derült hangulathoz késő éjjel mulattak a jelenlevők. Így folyt le Kondoros község életében emlékeztessé maradó nagy nap, melyhez én is azon ösztönte kívánatomat fejezem ki, hogy az életerős ifjú község gyarapodjék számban, mind erőben s legyen a keresztény lelkületnek s a magyarságnak erős harczosa, árasztson fényt ezer éves nemzetünkre. Lichtenwerther Antal.

— **Nyilvános köszönet.** A gazdasági kiállítás alkalmából a helybeli t. ifjuság által rendezett táncmulatság tiszta jövedelme gyanánt a tanári nyugdíjintézet javára 10 forintot átvettem, mit köszönettel elismerek. Benka Gyula igazgató-tanár.

— **A tót gyolcsosok.** A földmivelés, ipars kereskedelemügyi m. kir. ministerium egyik f. év szep. 29-én kelt rendelete értelmében áruikat a hetivásárokon ezentúl is árulhatják, nehogy azonban az ipartörvény 50. §-ának rendelkezése kijátszassék, intézkedés történt, hogy az Árva-, Türocz és Zolyom megye házi iparczikkei bélyeggel láttassanak el.

— **A csabai kiállítás.** A bismegyei gazdasági egyesület által e hó 12-én B.-Csabán rendezett termény, gyümölcs és házi ipar kiállítás reményen felül sikerült. Különösen a gról Zichy Jenő fővédnöksége alatt fennálló b.-csabai házi iparszövészeti iskola tett ki magart, melynek gyűjteményében képviselve volt az asztalterítők, kátrinczák, törülközők butor védkendők, kosárkendők, nyári paplanok függönyök, futó szőnyegek, szakajtókendők és tányértörlek minden faja. S mind eme tárgyak nemcsak izlésesek, szépek és tartósak, de rendkívül olcsók is. A kiállítást igen sokan látogatták nemcsak a csabaiak, hanem a környékbeliek is. A fővárosból dr. Schnierer Gyula kereskedelmi miniszteri tanácsos és az orsz. kiállítás igazgatója, Rejtő Sándor ipari felügyelő és dr. Gruber Ferencz a háziipari szakcsoport előadója rándultak le a kiállítás megtekintésére. Velük ment Léderer Sándor is, a ki a szövészeti tárgyakból 760 forint erejéig vásárolt nyereségtárgyakat az orsz. kiállítás sorsjátéka részére. A fővárosi vendégek különösen Bartóky Lászlónak a terménykiállítás rendezőjének és nejeinek, ki a szövő ipariskola felügyelője, fejezték ki meleg elismerésüket.

— **Bázai Kálmán** sósorszesz hirdetését különös figyelmébe ajánljuk t. olvasóinknak. Ez a leg-sikeresebb gyógyhatású hazai készítmény szembaj, fej- és gyomorgörcs valamint reumatikus bántalmak ellen, mit számtalan elismerő és hála nyilatkozatok bizonyítanak. Kossuth Lajos nagy házánkfia Brázay Kálmánhoz írott levelében sósorszeszét látétere megerősítőjeként magasztalja. A szenvedők figyelmébe ajánljuk e gyógyhatású szert.

Szini szemle.

A **büvös vadász** előadása. Nem gyakori élvezetben részesítette közönségünket Sággy Zsigmond színtársulata f. hó 15-én, a „Büvös vadász” előadásával. Mint tudva van a fent nevezett mű: dalmű (opera) Weber C. M.-tól, a zene-

irodalom egyik legremekebbje. Annál nagyobb volt tehát a megütközés, melyet a hirdetés szült. Azonban az előadás minden várakozásunkat felülmulta. Különösen megillette Erdei Bertá kisasszonyt (Agatha) a dicséret, ki a szerepnehézségeivel megküzdve, a közönség teljes meglepedését vívta ki, bár hangja lent, ellentétben a felsőkkel kissé fátyolozott volt. Nagy feladata volt a második felvonásban levő, „mint jó szememre álom” recitativóval kezdődő nagy ariát érvényre emelni, s ez sikerült, mert a minden ízében tiszta ének a fő feladat, mely nála nem hagy semmi kívánni valót hátra, de a többi szereplőnél sem.

Nyiregyházy, kinek kellemesen csengő tiszta hangja előttünk ösmeretes, igen jó „Max”-ot mutatott be, bár kissé gyenge hangjával operai nehézségeket legyőzni nem könnyű, látszott mégis, hogy ő azt szorgalmával pótolván, fényes győzelmet aratott a szerep nehézségein.

Tiszta úr, (Gáspár) bordala igen sikerült volt, valamint Kövessy R. (Annaja) szintén. E pajzán szerep neki való, hangja ugyan kissé éles, de ügylatszük tudomásával van, mert igyekezett ennek határt szabni, mi igen helyesülhet.

Kolozsváry ur (Oszkár herczeg) szerepe sokkal csekélyebb, sem hogy tüzetesen bírálni lehessen, azonban mondhatni szintén emelte az est sikerét.

A karok minden ízében összevágó éneke meglepő volt, mi különösen Endress karnagy úr érdeme, ki úgy látszik a nehézségektől még nem rettenve, tehetségevel és kitartó szorgalmával, fényesen oldotta meg feladatát, azonban a zenekar irányában kissé engedékeny, mi különösen a 3-ik felvonás pár jelenetében tünt ki leginkább.

Általában mi a szereplőket leginkább dicséri, a szabatos és tiszta intonatio, mely nagyobb erőnek sem mindig sajátja.

Mindenek felett azonban Sággy igazgatót illet meg a legnagyobb dicséret, kiben úgy látszik vállalkozó szellemet tisztelhetünk, mit be fog mindenki látni, ha meggondolja, hogy Weber büvös vadász, még eddig csakis nagy színpadoknak volt repertoire-ján.

Mindenki teljes meglepedéssel távozhatott, de megérdemelte volna úgy az igazgató, mint az előadott darab maga is, hogy a közönség nagyobb számmal jelent volna meg, annál is inkább, mivel általában bir annyi képességgel, hogy a magasabb zenet is megértse.

S z e n d y Á r p á d.

Irodalom és művészet.

Balog István, tehetséges fiatal költőink egyike, kinek több hangulatteljes és valódi lyrai tehetségre mutató költeményével olvasóink is találkoztak lapunk hasábjain, költeményeire a következő előfizetési felhívást bocsátotta ki: Verses munkáim válogatottabb részét egy kötetbe gyűjtve „Költemények” czim alatt óhajtanám közre bocsátani, ha e szándékom megvalósításában támogatásra találne. — Az olvasó közönség nagy része tudom, gyanakvó szemmel nézi e kiadást s gyanakvó szemmel jogosan nézheti két okból. Először is: fiatal ember ad ki egy kötet verset. Rossz ajánló levél. Másodszor pedig annak a fiatal embernek még híret sem hallottuk; nagyobb lapokban nem olvastunk tőle semmit. Ez még rosszabb ajánló levél. Igaz, ha az évket nézzük csupán, talán még én is fiatal volnék, de a nyomoruság iskolájában sokat láttam, tapasztaltam s tárgyat és hangot költeményeimhez átéltem események, való érzelmek szolgáltattak. E kiadásra nem fiatalos nagyralátás, — nem nevemnek nyomtatásban szemlé-

hetése — hanem ösztönzött első sorban holdogult tanáromnak, Greguss Ágostnak irántam tanusított jóakarata, mellyel nemcsak a megkezdett út n és irányban való haladásra buzdított, hanem a senkitől nem ismert ember verset méltónak tartotta a „Kisfaludy-társaság” gyűlésén felolvasni. Ösztönzött e kiadásra másodizben az a gondolat, hogy mai világpolgárius költészetünk idejében, ha többet nem, legalább egy porszemet tehetnék én is a nép-nemzeti költészet oltárára. Igaz ugyan, hogy nem sorolhatok fel hirveves lapokat, melyekben költeményeim megjelentek; de talán ennek is magam valgyok az oka! Nem gyakoroltam nagy buzgalommal a biblia azon mondatát: „kopogtassatok és megnyitattik.” — Ez a körülmény az érdeklődést illetőleg lehet, hogy igen — a munka érdemére nézve azonban aligha változtat valamit. A kötetbe felveendő versek összeállításánál lelkiismeretem teljességével jártam el. Bizom azokban, a kiket hozzáim ismeretség kedves tartaléka köt, hogy a jelen esetben sem tagadnak meg Péterként; s kérem azokat, a kik nem ismernek, hogy félretéve az előítéletet, segítsenek feltett szándékomban. Talán nem dobják ki épen silányságra a pénzt! A 9—10 ivre terjedő kötet ára fűzve 1 forint 20 kr, diszkötésben 2 forint 20 kr. Úgy a fűzött, mint a kötött példányok díszesen és izléssel lesznek kiállítva. A nagyra becsült gyűjtőket kérem, lennének szívesek az előfizetési ivateket, az előfizetési pénzzel együtt Nádor Kálmán ur könyvkiadó hivatalába Budapestben, Károly-kört 8. sz. a. november végeig küldeni, mert erre a nyomtatandó példányok száma végett szükségem lesz. A könyv, hacsak részvétlenség akadályul nem szolgál, december hóban jelenik meg. Balog költészetét a valódi érzés, őszinteség, a nyelv népies magyaros kezelése s egységes szerkezet és hangulat jellemzik. Azt énekl meg csupán a mit átélte, átérezett: innen az a közvetlenség, mely az olvasót megragadja. Soha sem ad hamis hangot, soha sem nyújt affektált érzelmeket. Melegen ajánljuk felhívását olvasóink figyelmébe.

Ezer magyar népdal zongorára alkalmazva! A „Magyar Dal-Album” czimű egyetemes magyar népdalgyűjteményből most jelent meg az ötödik kötet a 801—1000 számú dallamokkal zongorára alkalmazva. E 80 lapból álló, 200 dallamot tartalmazó és hangjegyalakú kötet ára fűzve csak 1 forint 80 kr, diszkötésben 2 forint 80 kr. Ezen országszerzte elterjedt gyűjtemény most már 1000 népdalt közölt, vagyis többet, mint az eddig megjelent összes hasonnemű vállalatok; átiratai egytől-egyig tetszetősek, s ami a fő: a kezdő játszótól kezdve mindenki talál benne tehetségéhez mért zongora darabokat, mert vállalkozva következnek — a lehető könnyű átiratból kezdve a középnehézségű átiratig, — minden fokozatban. Ára oly jutányos, hogy alig teszi más hasonterjedelmű zeneműnek 1/10-ed részét, tehát teljes joggal elmondhatni, hogy e gyűjtemény a magyar népdaloknak egyedüli népkiadása! A „Magyar Dal-Albumban” mind az öt kötetének ára fűzve 7 forint 80 kr, ugyanaz öt diszkötésbe kötve 13 forint 20 kr. Minthogy a Dal-Albumban csakis a dallamok foglaltatnak, minden kötethez külön szövegkönyv jelent meg „Magyar Daltár” czim alatt, mely a Dal-Albumban foglalt 1000 dallam összes szövegeit dallam szerinti rendben tartalmazza, és pedig, minthogy egy-egy dallam több szöveggel is bir: számra nézve mintegy 2000 önálló dalszöveget, vagyis körülbelül 6000 versszakot. A „Magyar Daltár” külön is kapható, ára kötetenként 80 kr, diszkötésben 1 forint 60 kr. Részletes árjegyzék mindenkinek ingyen és bérmentve küldetik. Megrendelések legcélszerűbben a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatalhoz, Győrbe intézendők.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mihálfy József.

H i r d e t é s:

Alólírott nál egy lakás külön álló épületben 2 nagy szoba a hozzá tartozó helyiségekkel azonnal kiadó.

Ugyan ott egy új valódi Singer-féle varró gép és egy szép öntöttvas kályha jutányos áron eladó.

Szarvas 1884. okt. 18-án.

Mojzsik János.

H I R D E T É S E K.

T. cz.

Van szerencsém melletti árjegyzéket kiválóbb fogyasztói cikkeimnek becses figyelmébe ajánlani.

A nálam való közvetlen megrendelésnek haszna annyira szembetűnő, hogy vidéken lakó egyének érdekében álland, legjobb hírnévnek örvendő szállítási üzletemet igénybe venni, s legyen az előtelet, avagy szokatlanság mi valakit eddigi megrendelésektől tartóztatá, az egyszerű kísérlet elegendő leendő érdekeiről meggyőzni.

Vevőim mindazon előnyökben részesülnek, melyek a közvetlen forrásból való vétellel járnak, s jó arut olcsó árak mellett nyernek.

Az olcsó csomagszállítás, mely szerint 5 kilós csomag az ország minden tájkára csak 30 kr., a szigorú tisztesség elve valamint azon körülmény is, hogy minden fogyasztási cikkkel bármilyen mennyiségben is szolgálhatok, vállalatomnak már is óriási kiterjedést kölcsönöztek, s egyszerű letelező lap elegendő mindent kényelmes módon, postautalvány vagy utánvételel mellett kézhez nyerni.

Nagyrabecsült megrendeléseit várva maradtam

kiváló tisztelettel.

P L E S C H H.
B u d a p e s t.

Árjegyzék.

Bécsi torma kolbász naponta friss	1 pár irt.	12
Pesti	1 " "	5
Párizsi	1 kiló	1.10
Debreczeni	1 " "	1.25
Győri füstölt	1 drb	1.10
Kassai vagy Prága sódar nyers	1 kiló	1.25
" " főzve	1 " "	2.80
Füstölt marhahús	1 " "	1.35
Marhanyelv füstölt nyers vagy főzve	1 drb	1.60
Szalámi magyar vagy veronai	1 kiló	2.50
Krakói kolbász	1 " "	1.60
Pörkölt szalonna	1 " "	1.25
Rózsapaprika $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, kiló dobozban	1 " "	2
Tarhonya	5 " "	2.50
Maccaroni	5 " "	3
Gardiette 1 láda	5 " "	10
Caviar friss dobozban	1/2 " "	2
Ajókai sós genuai	1 " "	2
Sardinai orosz páccolt	1 hordó	2.50
" " olajban	1/4 doboz	40
Ementali sajt legfinomabb	1 kiló	1.40
Csói	1 " "	1
Gorgonzola	1 " "	1.60
Roquefort	1 " "	3
Parmai régi olasz sajt	1 " "	2.10
Imperial valódi	12 darab 1 láda	2.40

H I R D E T É S.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy saját házámban levő porcellán és üvegáru raktáramat megnyagyobbitottam, és ajánlok esinos thea-, kávé és ékező csercikeket, különösen ajándékre alkalmas, valamint a régen jónak elismert barna fűző-dényeket különös jutányos árak mellett.

Lakodalmak és mulásághoz szükséges letöltő edényeket kölcsönbe adok olcsó kölcsönjéért.

Tisztelettel

Berger Gyuláné.

3-2

Védjegy 319. és 320. sz.

Figyelmeztetés.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s többoldalulag kitüntetett sősborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utazásnak lévén az utóbbi időben kitéve elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kérek nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyezve azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

SŐSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl:

csúsz szagatás, fagyás, fog- és fejfájalmak, szemgyengeség, bennulások stb. stb. ellen Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a menyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti s a száj tisztá, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után. valamint ajánlatos e szer a fejmósásra is, a hajidegek erősítésére a fejkorpaképződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ara egy nagy üveggel 80 kr. egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven bizományosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltek.

Brázay Kálmán

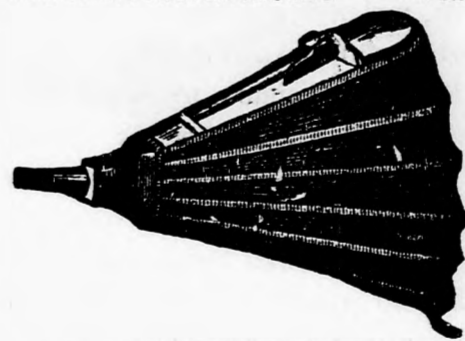
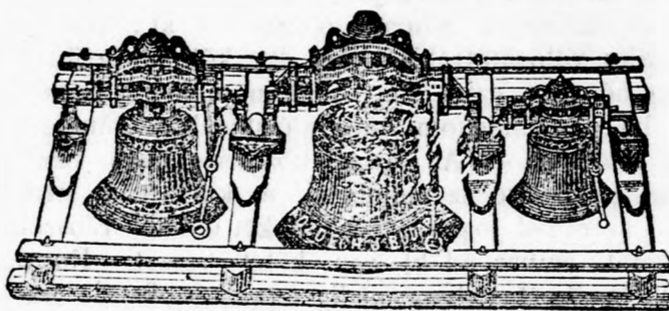
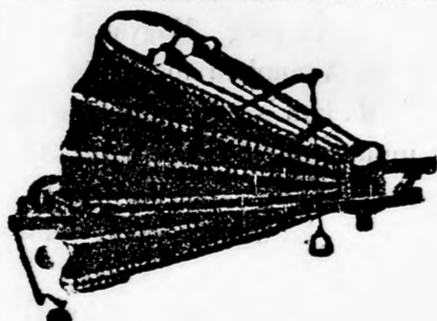
Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. sz.

Kapható Szarvason: Melis L., Medveczky J., Nyácsik S., Mikolay J., Réthy S., Mázor J. Hajas I., Parkas B. és társa uraknál.

Egy jó házból való fiu
tanoncúul

felvétetik

Szikes Antal könyvnyomdájában
SZARVASON.

KITÜNTETÉSEK:

BUDAPEST 1847.
BUDAPEST 1857.
LONDON 1862
GYŐR 1865.
BUDAPEST 1865
BÉCS 1866.
PARIS 1867.
ARANY KERESZT
1866.

POZDECH JÓZSEF UTÓDAI

(THURY JÁNOS É FIA)

Első magyar fuvógyár, harang- és érezőtöde, szabad harangfelszerelés

ÉS NAGYSZERKOVÁCSÁG

BUDAPEST KÜLSŐ VÁCZI UT 44. SZ.

AZ OSZTRÁK MAGYAR ÁLLAM VASUT INDÓHÁZA KÖZELÉBÉN.

KITÜNTETÉSEK:

KECSKEMÉT 1872.
MOSZKVA 1872.
BÉCS 1873.
BÉKÉSCSABA 1875.
SZEGED 1876.
PARIS 1878.
SZ. FEHÉRVÁR 1879.
KORON. AR. KERESZT
1883.

Van szerencsénk tudatni, hogy az eddigi Gyárutca 20. szám alatti gyárunkkal **külső váczi ut 44-ik szám alá helyezekdtünk által.**

Elvállalunk minden nagyságu **harangok öntését**, azok szabadalmazott rendszerünk szerinti felszerelését, **régi modorra szerelt harangok átszerelését**, s minden e szakmabavágó munkát a legjutányosabb áron.

Ajánljuk a legjobb és legszolidabban készült **fuvó és tábortüzhelyeinket üllök, satuk, fűrógépek, ugy minden kovács, lakatos és rézműves szerszámaiukat, és különösen solid gyártmányu emelő hévèreinket.**

Költségvetések, képes árjegyzékek bérmentve és ingyen, Harang felszerelési rendszerünkre 1884 april havában kizárólagos szabadalmat nyertünk.

m-8